

Layla Al-Zubaidi

VÁROSANTROPOLÓGIA

1. Alapelvek

A városantropológusok megkülönböztetése nyilvánvalóan kedvez a szociokulturális antropológiának, azonban elismerik, hogy a régészet is jelentősen hozzájárult a városi térrendszer és a civilizációk vizsgálatával.

A „városi forradalom” kifejezést V. Gordon Childe (1950), a régi (marxista) világ történésze vezette be, amely a komplex és civilizált, felemelkedett társadalmak folyamataként írt le. Ez a folyamat, Childe nézőpontja szerint a gazdasági termelékenységben bekövetkező változásokon alapul, és úgy tűnik, a világ számos pontján különböző időben, de függetlenül jelent meg. A precíz kritérium, amely által ezt a folyamatot felismerhetjük, nem minden esetben ugyanaz, alapjaiban azonban lehetnek szabályszerűségek, amelyek minden önálló megnyilvánulásban, vagy folyamatban jelentkeznek.

Az alap kritérium, amelyet Childe elkülönített, a következő: teljes munkaidejű osztályok és elitek mentesülnek a létfenntartási feladatok, a mechanizmusok, mint például az adók vagy a sarcok alól, amely által a „társadalmi fölösleg” az elitek kezében koncentrálódhatna, a monumentális középületekben, az írásrendszer, az extenzív külföldi kereskedelem, és a politikai szervezet felbukkanása által. Noha a régészet valódi érdeklődésével a civilizáció iránt, a komplex társadalmak felemelkedésének és összeomlásának vizsgálatában úttörő munkát végzett, kevés érdeklődést mutatott a városi jelenségek iránt.

Csak ennek az évszázadnak a második felében, főleg az 1960-as években kerültek a kulturális antropológia figyelmének előtérbe a városi társadalmak és városok, bár az antropológusok már végeztek vizsgálatot a városokban a városantropológia kifejezése előtt is. A fókusz eltolódásával a „városantropológia” ellentmond az antropológiai hagyománynak, amely az ipari és komplex társadalmak és a városból való kirekesztett „primitív” és paraszti réteg vizsgálatára helyezi a hangsúlyt (Basham 1987). Ez a változás elkísérte a „primitivista” antropológia összeomlását, és elismerték, hogy minden kultúra a modern világ része és nem izolálódott, öntartalmú valóság. A további motivációt az a megfigyelés adta, hogy a városiasodás a 20. századi városokban gyorsabban

nő, mint valaha. Ezt az új hangsúlyt úgy is lehet érteni, mint a tanulás egyik formáját, amelyben az elmozdulás a perifériák kutatásától a központ vizsgálatáig halad.

A városantropológia nézőpontjában nemcsak új, népszerű szakma adódott a hagyományos antropológiához, amely révén azután elhanyagolni szándékoztak volna a kevésbé komplex társadalmakat, hanem ellenkezőleg, az úgynevezett „primitív” társadalmak rehabilitálására kezdtek koncentrálni. Figyelembe véve gyarmati antropológia ellenállását, amely elfogadja a „primitív” társadalmat, noha az alapvetően különbözik a „nyugati civilizációtól”, az új kutatási szemléletmód számos területet átengedett a szociológiának, ezzel elősegítve munkamegosztást az antropológia és a szociológia között. Ekképpen a városantropológia érvényesülése a II. világháború és a dekolonizáció folyamatának következményeként értelmezhető. A városantropológusok szemében a városok iránti érdeklődés megerősítette az antropológia hagyományos figyelmét, mely szerint az a létező társadalmak és az emberi kultúrák változottsága felé irányul. Az antropológia elkülönülését többnyire úgy látják, mint a „primitív” társadalom vizsgálatát, a szociológiát pedig mint az ipari társadalmak vizsgálatát. Ez azonban nem bizonyosodott be, mivel a Nyugat mint ipari társadalom, és a többi mint primitív társadalom nem maradhatott sokáig érvényes elmélet, mivel nincs társadalom a világban, amelyet ne érintett volna meg az iparosodás. Elméletileg a városantropológia magába foglalja a városok kulturális rendszerének vizsgálatát ugyanúgy, mint a városok kapcsolatát a nagyobb és kisebb területekhez és a populációhoz a világot átfogó városi rendszer részeként (Kemper 1996).

2. Módszertan

A rétegzett társadalmak felé való elmozdulás során a hagyományos antropológiai módszertan az úgynevezett résztvevő megfigyelés újratárgyalására kényszerült. Az etnográfiai munkát sokáig úgy értelmezték, mint zárt kapcsolatot kis számú informátorral, amely azonban lehetetlen volt immár egy városi kontextusban. A városantropológusok tehát a kutatási körük kiterjesztését kezdeményezték, hogy

bevonhassanak írott forrásokat, felméréseket, történelmi tanulmányokat, irodalmi és más területeket is. Ez már nem feltétlenül foglalja magába a résztvevő megfigyelés módszerét vagy holizmus szempontját. A városantropológusok számára az igazi kihívás ezeknek a forrásoknak az elrendezése lett, és a nagyobb csoportok valóságának megragadása anélkül, hogy az eleven leírásokat hanyagolnák, amely pedig sok esetben a korábbi néprajz és az antropológia jellemzője volt. Gyakran a hagyományos antropológiai témákat, mint például a rokonságot, a társadalmi rétegződést stb. átültették a városokba. Ennek alapján a városantropológia nemcsak arra ösztönözte az antropológusokat, hogy elkülönítsék az elméleti és metodikai keretet, hanem hogy újra dolgozzák ki azokat, amelyek már létrejöttek és még léteznek (a városi környezet jellegzetes problémáiról lásd Foster – Kemper 1974).

A résztvevő megfigyelésre helyezett túl nagy hangsúly azzal a problémával járt, hogy a városi kontextusban elveszett a holisztikus szemlélet. Középpontba a család került, míg a hagyományos antropológiában a törzsek és más társadalmi egységek voltak előtérben; ezáltal a városi valóság leginkább az összkép széttöredezettségéhez vezetett, egyfajta „városi mozaik” jött létre (Fox 1977: 2-9). Ami a módszertant illeti, az *Urban Anthropology* folyóirat felmérése szerint immár a következő nagy lélegzetvételű tanulmányok dominálnak: összehasonlító tanulmányok magában álló közösségekről, multiközösségekről, regionális kutatások, nemzeti szintű vizsgálatok, összehasonlító multinacionális, illetve általános elméleti és módszertani tanulmányok. Kis lélegzetvételű tanulmányokban főként az egyének élettörténetére, vagy speciális társadalmi kontextusra (mint például a piacra, városi bandákra, üzletközpontokra), lakónegyedekre és munkahelyekre fókuszálnak (Kemper 1991b).

3. A tudományág története

A városantropológia fokozatos felemelkedése az 1960-as évek végén és a '70-es évek elején szinte észrevétlen maradt. Eredete inkább a szociológiában, az ipari társadalmak vizsgálatában keresendő. Márcsak azért is, mert a korai szociológusok voltak az elsők, akik figyelmüket a városi élet felé fordították. Korábban, 1930-tól 1950-ig a kulturális antropológusok a parasztok és a városok életükre való kihatása iránt mutattak növekvő érdeklődést (Redfield 1947); 1950-re már számos antropológus

és szociológus végzett vizsgálatot a városi jelenségekről (Childe 1950, Bott 1957, Sjöberg 1960). A városantropológia kiterjedése az 1960-as években annak felismerését tükrözi, hogy a hagyományos célcsoportok, mint amilyen a törzs és a parasztság egyre inkább integrálódott az urbanizált világba. Rendkívüli figyelmet szenteltek a vidéki-városi migrációnak, a városi adaptációknak, az etnicitásnak és a szegénységnek (Lewis 1968, Hannerz 1969). A jelentősen megsokasodott eredmények fényében a városantropológiát az 1970-es évekre már a kulturális antropológián belül elkülönülő tudományágként definiálták a tankönyvekben, könyvekben és folyóiratokban (Chrisman – Friedl 1974, Gulick 1973, Southall 1973). Ráadásul az első teljes tankönyv is megjelent: Fox (1977) a városok öt különböző típusát azonosította, és megvitatta azon belül a városok és szélesebb társadalmi környezet közötti kapcsolatot. Basham (1978) a városi társadalom vizsgálatának és különböző hozzá kapcsolódó témáknak összefoglalását adta, vitatémává téve a városkutatásokat. Az 1980-as évek során már a tankönyvek és tanulmányok második generációja jelent meg (Collins 1980, Gmelch – Zenner 1980, Hannerz 1981, Press – Smith 1980).

3.1 Korai városszociológia

Ferdinand Tönnies (1887) különbséget tett *Gemeinschaft* (közösség) és *Gesellschaft* (társadalom) fogalma között annak alapján, hogy a polgári társadalmat személytelen együttműködések kötelékei jellemzik, szemben a feudális közösség intim kapcsolataival és kollektív tevékenységeivel. Emile Durkheim, aki bevezette az „anómia” fogalmát, ugyancsak ez iskola gondolkodását követte. „Öngyilkosság” című tanulmányában (1897) megkülönböztette az anómikus öngyilkosságot, mint olyat, amely az elszigeteltség és a személytelenség következményeként valósul meg. Mindkét fogalom abból az elméleti előfeltevésekből fakad, amely megkülönbözteti a városi és nem-városi életvalóságot.

A városantropológia későbbi fejlődéséhez fontos még hozzátenni Louis Wirth esszéjét: „Az urbanizmus, mint életmód” (1938). Ebben a tanulmányban kifejtette a városi élet a társadalmi szervezetre és attitűdökre gyakorolt hatásának jellemzőit, amellyel bizonyította, hogy mikor a vidék a városba költözik, a városi élet már személytelen, eszközjellegű kapcsolatokká válik, mert bár az olyan elsődleges csoportok erős kontrolljától, mint amilyen a

nagycsaládé, a szabad egyének felé hajlik, viszont az egyéni cselekvésnek ez a szabadsága a kollektív biztonság elvesztésével is összekapcsolódik.

Robert Redfield (1947) átvette a Wirth által alkalmazott csoportosítást, melyben a népi-városi folytonosságot karakterisztikus eltérésekkel fejezte ki (a városi pólusra, illetve annak ellentettjére, a népi pólusra osztva a városlakókat, utóbbiak kis, homogén, izolált, hagyományos közösségek voltak, amelyek gazdaságilag önellátóak, és csak kezdetleges munkamegosztásuk van); ugyanakkor továbblépett abban, hogy kidolgozta a városok szerepére vonatkozó kulcsfogalmat, a „Nagy Tradíciót”, és szemben vele a helyi, falusi közösségek „Kis Tradícióját” is. Végülis mindkét kutató jelentős hatással volt a komplex társadalmak antropológiájának fejlődésére. A kritikák azonban megbélyegezték az általuk használt városiság fogalmát, mint tipikusan nyugati képzetet, és a szembeállított vidékiség fogalmát, mint a nem-nyugati társadalmak eurocentrikus ideáltípusát.

3.2 A városi ökológia chicagói iskolája

A városi szociológiához nagyban hozzájárult Robert E. Park és „iskolája” a Chicagói Egyetem. Figyelmük középpontjában a demográfiai és népszámlálási információk, interjúk és történelmi adatok, amellyel a hangsúly a városok társadalmi problémái, nem pedig a városi életről való elmélkedés felé irányult. Ennek az iskolának gondolata, hogy a városokra úgy tekintett, mint energiát követelő ökoszisztémára, amely fenntartja struktúrájukat, és amely lakónegyed öröklés törvényének alárendelt „természetes területekre” oszlott (természetes terület például a nyomornegyedek szomszédságai és az alterületek). Az „öröklés fogalma” a nagyobb házra és telekre vonatkozik. Ezzel a modellel vizsgálták a kutatók a lakónegyed minták változását, például az afro-amerikai gettók fejlődését, melynek tagjai elköltöztek Chicagóba munkát keresni (Duncan – Duncan 1957). Később viszont az iskola inkább a népszámlálási adatok empirista, mennyiségi és statisztikai munkák felé fordult, előidézve a következő elméleti visszahatást.

3.3 A Közösségtanulmány megközelítése

Ez a megközelítés a korai városi antropológiában inkább „antropológiai” a hagyományos értelemben. Ez fejlődött részben válasz formában a későbbi Chicago iskola absztrakt empirizmusává. A kulcsfigurák közül az egyik Carolyn Ware, aki a „Greenwich falu, 1920-1930” című munkájában vizsgálat alá vette a new york-i metropolisz expanziója során Greenwich falu bekebelezését, és sajátos jellemzőik fennmaradásának folyamatát. Noha ez a legkorábbi közösség-tanulmány kutatása közül csak egy reprezentáció, a globális integráció körüli kortárs viták még ma is igen elterjedtek. W. Lloyd Warner a „Yankee City” című munkájában megkísérelt beleolvasztani egy etnográfiai szemléletet, amelyet az ausztráliai aboriginok terepmunkája során gyűjtött formális interjúkból nyert a new england-i város, Yankee City társadalmi tanulmányára vonatkozólag. William Foote Whyte „Utcasarki társadalom” című munkája egy amerikai olasz nyomornegyed etnográfiája, amelyet „Cornerville”-nek nevezett el. Tanulmánya, koncepciójában leginkább antropológusokéhoz és a résztvevő megfigyelés módszeréhez hasonló: bérelt egy szobát egy itáliai családnál és részt vett társadalmi életükben több éven keresztül.

3.4 Kölcsönhatás

A mozgalom a későbbi Chicagói Iskola élettelen empirizmusára is egyfajta válasz. A legfontosabb munka (nemcsak a városi antropológiára vonatkozóan) Ervin Goffman emberi kölcsönhatásról végzett tanulmánya „Önmagunk beállítása a mindennapi életben” címmel (1959). Az emberi kölcsönhatást, amely az emberi viselkedés vizsgálata, a szerepek végrehajtásának sorozata, dramaturgiai metafora kifejezéssel definiálta. Ennek a kutatásnak a városantropológiára vonatkozó értéke, hogy az emberi kölcsönhatás során a szövevényes szerepjátékra helyezi a hangsúlyt. Főként a városias élet, amely állandóan megköveteli, hogy önmagukat beállítsák mások, idegenek, vagy olyan emberek szemében, akik etnikai vagy foglalkozási kategóriák töredékes nézőpontjából ismerik őket. Minden nap konfrontálódnak számos különböző emberrel és környezettel. Így ad megmunkálható eszközt a városi társadalom struktúra megértéséhez.

4. Kutatási hagyományok és kritika

4.1 A városi szegénység antropológiája

Fox (1977) szerint különböző kutatási hagyományok vannak a városantropológián belül, amely fenntartja kontinuitását a hagyományos antropológiával és módszereivel azáltal, hogy nem magára az urbanizációra fókuszál, hanem a városokon belüli kisebb egységekre. Egy példája a városi szegénység antropológiája. Oscar Lewis bevezette a „szegénység kultúrája” kifejezést, amely alatt egy olyan életformát értett, amely a gazdasági és politikai megfosztatástól függetlenül létezik – ezzel kiváltva kritikák sorozatát (lásd. Valentine 1968, Goode / Eames 1996). A gettó vizsgálat és a kivándorló populációk figyelemreméltó tanulmánya egyaránt tükrözi a holisztikus szemléletet az egzotikum, a kisebbség, a szegénység, az etnikai enklávó kis skálájú egységeinek formájában.

4.2 Hálózat kutatás

Más vizsgálati tárgy ebben a hagyományban a háztartás és a család kutatás, illetve a társadalmi háló kutatása. A hálózat kutatás Elizabeth Bott „Család és társadalmi hálózat” (1957) a vidéki közösségek várossá válásának tanulmányozásában gyökeredzik. Ez a könyv közönséges londoni családok interdiszciplináris tanulmányozásának része. A levezetett „Bott elmélet” azon az előfeltételen alapszik, hogy a férfi-női szerepkapcsolatban a különválasztás foka a családháló összefüggéseivel változik. Három fajta szervezetet körvonalazott: egy kiegészítő szervezetet, egy független és egy társas szervezetet, majd kapcsolatot állapított meg a család belső struktúrája és a külső kapcsolatok mintái között (lásd. Hannerz 1980).

4.3 Városiasodás antropológiája

A városiasodás antropológiája (vidék-város migráció) a város és a vidék szétválasztása. Ez a tudományág főként az afrikai kutatások során fejlődött erőteljesen, elsősorban brit antropológusok, latin-amerikai tanulmányok, és amerikai kutatók közreműködésével. A hangsúly a vidéki emberek városokba való fizikai mozgásán és ennek az emigráns populációnak az új környezethez való adaptációján alapszik, a városon belüli társadalmi átalakulásra, a személyközi kapcsolatokra és a kollektív identitásra fókuszálva (lásd. Abu-Lughod 1962).

4.4 Antropológia a városokban és városok antropológiája

Ezeknek a tanulmányoknak a hagyományos összefüggését nem vitték túlzásba. Noha bizonyos célcsoportokra koncentráltak, ezek a problémák nem szakadtak el a városi összefüggéstől és az urbanizációtól magától. Ahhoz, hogy elkerüljük a zavart, hasznos volna követni azt a megkülönböztetést, amelyet Kemper körvonalazott az „antropológia a városokban és a városok antropológiája” között. Noha mindkettő összefonódik, van különbség közöttük: „Az antropológusok, akik egy sajátos városban végeznek kutatást, többségben nem törődnek a város összefüggéseivel. A másik fele viszont a városi élet struktúrájával foglalkozik, azok az emberi viselkedésre gyakorolt hatásával helyi viszonylatban és keresztkulturálisan. Ez utóbbi a nemzetközi városi rendszer fejlődésével foglalkozik időben és térben, a szocio-kulturális és politikai-ökonomiai kérdéskör különbségével.

A nagysúlyú társadalmi folyamatok és átalakulások hangsúlyozottabbak a városokban, de nem magyarázhatjuk meg egyedül ezek kontextusán belül. Több tanulmány, amelyet városi antropológiaként kategorizáltak, a városi milió antropológiai témákkal jelentősen hozzájárultak, de nem érintik maguknak a városoknak a jellemzőit (1998: 120). Azonban a városiasodás gyors iránya jelzi, hogy egyre több ember fog urbanizálódni a jövőben. Így az antropológia nagyobb szakágai végül a városantropológiában fognak összefutni (Ansari / Nas 1983: 6).

A városantropológusok maguk időnként megbélyegzik a kritika egy pontját: noha a városantropológia célja eredetileg a kettősséggel, a „primitív” és a „komplex” társadalmakkal szemben való fellépés az antropológia és a szociológia diszciplínáin belül, ez az érvényesség fogalma a való világban sohasem kérdőjeleződött meg. A városantropológia nagyobb teljesítménye a fókuszváltás, azonban a város és vidéki terminológián még nem lépett túl.

5. Városi antropológia ma és a városi antropológusok mint társadalmi csoport

Ma a városantropológia megkülönbözteti magát a városi szociológiától, főként eltérő szemléletük miatt. Míg a szociológiai tanulmányok a töredezett problémákra fókuszálnak, a városantropológia elméletileg inkább a holisztikus szemlélet felé irányul

(Ansari / Nas 1983: 2). Miután a városantropológia az 1960 és 1970-es években sajátos kérdésekre figyelt fel, például a migráció, a rokonság, a szegénység stb... kérdésére, amelyek a hagyományalapú terepmunka összehasonlításából erednek, 1980-ra a városi élet aspektusai iránt kezdtek érdeklődést mutatni. Ahogy az eredményből is látszik, a városantropológia más társadalmi szakágak érkekezéseibe integrálódott.

Gyakorlatilag a városantropológia nagyrésze beleolvadt a geológiába, ökológiába és más diszciplínába. Teoretikus érdeklődésével, a városi tér és az urbanizáció megfogalmazásával együtt, a városantropológia kortárs kérdései: városi problémák, vidéki-városi migráció, adaptáció, ember szabályozása a sűrűn lakott környezetben, a városi környezet hatásai a kulturális pluralizmusban, a társadalmi szinteződés, a társadalmi háló, a rokonság funkciója, a városok növekedése, a bűnözés (és más városi dilemma), a ház, az építészet, a közlekedés, a térhasználat, a munkahelyi alkalmazás, az infrastruktúra, a demográfia és egyéb.

1979-ben megalapították az Amerikai Antropológiai Társaság részeként a Városi Antropológia Társaságot (SUA). Kemper kutatása (1991) arra vállalkozott, hogy 1989-1992 között információkat elemezzen az Amerikai Antropológia Társaság vezetőjében, amelyben kimutatta, hogy a városantropológusok nagy többsége, 70 %-a a szocio-kulturális antropológia alcsoportjába tartozik. Összehasonlítva az 1975-ös vizsgálat eredményeit (Kemper 1975), ez a szám 86 %-ról csökkent le, míg az alkalmazott antropológusok száma dramatikusan, 0%-ról ugrott 12 %-ra, a régészek 6%-ról 15%-ra. A felmérés azt mutatja, hogy jelentőséget nyert az alkalmazott munka, és a régészek érdeklődése nőtt a városantropológia iránt.

	1975	1991
subfields	(450 individuals)	(900 individuals)
Socio-cultural Anthropology	86 %	70 %
Archaeology	6 %	15 %
Applied Anthropology	0 %	12 %
Linguistic and Bianthropology	8 %	3 %

Az egyének közül nem mind az, aki magát városantropológusnak vallotta. 55% azonosította munkáját a városi szó variánsaival, míg a többi más kifejezést használ munkája megjelölésére. A vizsgálat alá vett személyek jobban szeretik, ha helyi vagy témaérdeklődés szerinti elsődleges specializációjukban definiálják őket. Helyileg, az Egyesült Államok vezet 45 %-kal, ezt követi Mexikó és Közép-Amerika 14%-kal, majd Európa 12%-kal, illetve Észak- és Dél-Amerika 10-10%-kal. Ez az eredmény azt az irányelvet adja, hogy a városantropológusok kutatása szempontjából elsődleges szerepe van az Egyesült Államoknak, Kanadának és Mexikónak, jobban, mint korábban. További tényező, az alkalmazott projektek növekvő finanszírozása az amerikai városokban, amely számos antropológus számára vonzó, akik kezdetben csak külföldön dolgoztak. Így az antropológusok nemzetközi szakértelmüket felhasználják az Egyesült Államokban vagy Kanadában az emigráns etnikai csoportok tanulmányozásakor. Téma szerinti érdeklődésük a vizsgálatok alapján megnőtt, és ezzel együtt az irányelv a változások és a fejlődés kérdésköre, az orvosi antropológia, a politikaantropológia a kisebbségek a verseny, a szegénység, a kulturális ökológia, a nem, a tömegkultúra és kommunikáció felé tendált. 26%-kal a társadalmi szervezet, a rokonság és a család vizsgálata még mindig a legerősebb. Ez az áttekintés mutatja, hogy a „parasztság”, mint célcsoport iránti érdeklődés erősen lecsökkent. Kemper szerint 1991-es felmérése 900 egyénnel, az 1975-ös vizsgálat kevesebb, mint 450 egyénnel lett összehasonlítva, amely az észak-amerikai antropológiában végbemenő nagyobb átalakulásra világít rá több női városantropológus, doktorandusz választja a városantropológia gyakorlatát, nő a különböző téma iránti érdeklődés, és szélesebb a választék a diszciplínák között, és még nincs egyetértés a tudományág specializációjának alapértelmezésére, de van viszont a hangsúlyváltásra.

	1991
	(900 individuals)
"urban"	55 %
„complex societies”	36%
„contemporary societies”	26%
„modern societies”	17%
„civilizations”	11%

Az Urban Antropology (UA) folyóirat, amely 1972-ben alakult, 39 Egyesült Államok-beli és 18 külföldi munkatársat számol (Kemper 1991). 150 intézmény tart fenn szakmai kapcsolatot az USA-ban és 42 külföldi országban. A vezető USA államok New York, Kalifornia, Ohio, Texas, Pennsylvania, Massachusetts, Virginia, és Wisconsin. Vezető nációk: Kanada, Nagy-Britannia, Lengyelország, Franciaország, Ausztrália, Banglades, Izrael és Mexico. Nagyjából minden szerző akadémiai kapcsolatokkal rendelkezik, kevesebb mint 15 százalék tartozik nem-akadémiai intézményhez, például a Spanyol Egészségügyi Tanács Connecticut-ban, az U.S. Népszámlálási Iroda, az U.S. Földműves Tanszék, és a Világbank. Amikor a Városi Antropológia Társaság (SUA) eldöntötte, hogy saját folyóiratot jelentet meg (City and Society), az Urban Anthropology-t (UA) átkelesztették Urban Anthropology and Studies of Cultural System and World Economic Development-re (UAS), annak érdekében, hogy elkerüljék a versenyt, és szélesebb olvasótáborot szerezzenek maguknak.

Ehhez hasonlóan a Society of Urban Anthropology-t is hamarosan átkelesztették Society for Urban, National, and Transnational Anthropology-nak (SUNTA).

Tézis Zita fordítása

6. Források

Bibliográfiák, mutatók és forrásművek

- Adams, Robert McC., Rene Millon, and Pedro Armillas *Urban revolution*.
In International Encyclopedia of the Social Sciences 16. David L. Sills, ed.
New York: The McMillan Company & Free Press.
- Breitborde, Lawrence B, Irene Glasser, eds. 1996
Urban anthropology in the 1990's: a collection of syllabi and an extensive bibliography.
Washington D.C.: Society for Urban Anthropology; American Anthropological Association.
- Gulick, John 1973
Urban anthropology. *In Handbook of Social and Cultural Anthropology*. John J. Honigman, ed.
Chicago: Rand McNally and Company.
- Gutkind, Peter, C. W. 1973
Bibliography on urban anthropology. *In Urban anthropology*.
Cross-cultural studies of urbanization. Aidan Southall, ed. Pp. 425-89.
London and
New York: Oxford University Press.
- Halpern, Joel Martin 1974
Urban anthropology: an introductory bibliography.
Monticello: Council of Planning Librarians.
- Kemper, Robert V. 1975
Directory of urban anthropologists.
Urban Anthropology 4: 73-106.
- Kemper, Robert V. 1991a
Urban anthropology in the 1990's: the state of its practice.
Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development 20: 211-223.

- Kemper, Robert V. 1991b
Trends in urban anthropology research: an analysis of the journal Urban Anthropology, 1972-91.
Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development 20: 373-84.
- Kemper, Robert V. 1993
Urban anthropology: a guide to U.S. and Canadian dissertations.
Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development 22: 1-229.
- Kemper, Robert V., Jack Rollwagen 1995
Urban anthropology. In Encyclopedia of Cultural Anthropology. Ember, Melvin, David Levinson, eds.
Lakeville: American Reference Publishing.
- Kracht, Benjamin, Robert V. Kemper 1991
Directory of urban anthropologists.
Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development 20: 225-360.
- Kracht, Benjamin, Robert V. Kemper, and Stuart Campos 1991
The journal Urban Anthropology: an index of its first twenty years.
Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development 20: 385-553.
- Peck, Richard 1974
Urban Studies: a research paper casebook.
New York: Random House.
- Rollwagen, Jack R. 1991
Urban Anthropology (the journal). A personal history.
Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development 20: 200-11.
- Sanjek, Roger 1990
Urban anthropology in the 1980's: a world view.
Annual Review of Anthropology 19: 151-86.
- Urban Studies Information Guide Series.
Detroit: Gale Research Company.
- Wheeler, James O. 1986
Urban Studies: a bibliography of periodical articles.
Chicago: Council of Planning Librarians.
- White, Anthony G. 1975
Urban anthropology: a selected bibliography.
Monticello: Council of Planning Librarians.
- Szöveggyűjtemények**
- Basham, Richard 1978
Urban anthropology. The cross-cultural study of complex societies.
Palo Alto: Mayfield Publishing Company.
- Fox, Richard G. 1977
Urban anthropology. Cities in their cultural settings.
New-Jersey: Prentice-Hall.
- Hannerz, Ulf 1980
Exploring the city. Inquiries towards an urban anthropology.
New York: Columbia University Press.
- Alapművek**
- Ansari, Ghaus, Peter J. M. Nas, eds. 1983
Town-talk. The dynamics of urban anthropology.
Leiden: E. J. Brill.
- Chrisman, Noel J, John Friedl, eds. 1975
City ways: a selective reader in urban anthropology.
New York: Thomas Y. Crowell.
- Collins, Thomas W., ed. 1980
Cities in a larger context. Southern Anthropological Society Proceedings 14.
Robert L. Blakely, series ed.
Athens: The University of Georgia Press.
- Foster, George M., Robert V. Kemper, eds. 1974
Anthropologists in cities.
Boston: Little Brown.
- Gmelch, George and Walter P. Zenner, eds. 1996
Urban life. Readings in urban anthropology.
Prospect Heights: Waveland Press.

- Nas, Peter J. M., ed. 1993
Urban symbolism.
Leiden, New York: Brill.
- Park, Robert E., E.W. Burgess, eds. 1925
The city.
Chicago: University of Chicago Press.
- Press, Erwin, M. Estelle Smith, eds. 1980
Urban place and process: readings in the anthropology of cities.
New York: McMillan.
- Rotenberg, Robert, Gary McDonogh, eds. 1993
The cultural meaning of urban space.
Westport: Bergin & Garvey.
- Southall, Aidan, ed. 1973
Urban anthropology: cross-cultural studies of urbanization.
New York: Oxford University Press.
- Klasszikus esettanulmányok és elméleti munkák**
- Abrams, Philip, E. A. Wrigley 1978
Towns and societies.
Cambridge: Cambridge University Press.
- Abu-Lughod, Janet 1962
Migrant adjustment to city life: the Egyptian case.
American Journal of Sociology 47: 22-32.
- Bott, Elizabeth 1957
Family and social network.
London: Tavistock.
- Childe, V. Gordon 1950
The urban revolution. Town Planning Review
23: 3-17.
- Duncan, Beverly, Otis Dudley Duncan 1957 *The Negro population of Chicago: A study of residential succession.*
Chicago: University of Chicago Press.
- Durkheim, Emile 1951 [1897]
Suicide.
Glencoe: Free Press.
- Goffman, Erving 1959
The presentation of self in everyday life.
New York: Doubleday Anchor.
- Goode, Judith, Edwin Eames 1996
An anthropological critique of the culture of poverty. In Urban life.
Readings in urban anthropology. Gmelch, George and Walter P. Zenner, eds. Prospect Heights: Waveland Press.
- Hannerz, Ulf 1969
Soulside: Inquiries into ghetto culture and community.
New York: Columbia University Press.
- King, Anthony
Urbanism, colonialism and the world-economy.
New York and London: Routledge.
- Knox, Paul L., Peter J. Taylor 1995
World cities in a world system.
Cambridge: Cambridge University Press.
- Lewis, Oscar 1968
La Vida: a Puerto Rican family in the culture of poverty
San Juan and New York. New York: Vintage books.
- Marks, Carol 1991
The urban underclass.
Annual Review of Sociology 17: 445-66.
- Mayer, Adrian 1966
The significance of quasi-groups in the study of complex societies. In The social anthropology of complex societies.
Michael Banton, ed. London: Tavistock.
- Mayer, Philip 1961
Townsmen or tribesmen. Conservatism and the process of urbanization in a South African City.
Cape Town: Oxford University Press.
- Merry, Sally Engle 1981
Urban danger: life in a neighbourhood of strangers.
Philadelphia: Temple University Press.

- Mitchell, Clyde 1969
Social networks in urban situations.
Manchester: Manchester University Press.
- Redfield, Robert 1947
The folk society.
American Journal of Sociology 52: 293-308.
- Sjoberg, Gideon 1960
The preindustrial city.
New York: Free Press.
- Tönnies, Ferdinand 1963 [1887]
Community and society. C. P. Loomis, trans. and ed.
New York: Harper and Row.
- Valentine, Charles A. 1968
Culture and poverty: critique and counter-proposals.
Chicago: University of Chicago Press.
- Ware, Carolyn 1935
Greenwich Village, 1920-1930.
New York: Harper and Row.
- Warner, W. Lloyd 1963
Yankee City.
New Haven: Yale University Press.
- Whyte, William Foote 1943
Street corner society.
Chicago: University of Chicago Press.
- Wirth, Louis 1938
Urbanism as a way of life.
American Journal of Sociology 44: 1-24.
- Nyomtatott szaksajtó**
- City and Society. Washington D.C: American Anthropological Association 1987
<http://www.ameranthassn.org/suapubs.htm>
- Urban Anthropology (UA) New York: Plenum Publishing Corporation 1972-85, continued by: Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems & World Economic Development (UAS)
New York: Plenum Publishing Corporation 1985-
- Urban Anthropology Newsletter (UAN) New York: Plenum Publishing Corporation 1972-85
- Urban Studies Edinburgh: Oliver & Boyd. 1964-.
- Tudományos társaságok**
- Society for Urban Anthropology (SUA) of the American Anthropological Association:
<http://www.ameranthassn.org/sua.htm>
- Web pages**
- Society for Urban Anthropology (SUA) of the American Anthropological Association:
<http://www.ameranthassn.org/sua.htm>
- City and Society (semiannual review of the SUA):
<http://www.ameranthassn.org/suapubs.htm>
- SUA publications, film & video reviews:
<http://www.ameranthassn.org/suabook.htm>
- Academic term papers urban studies section:
<http://www.academictermpapers.com/catpages/cat122e>
- Up-to-date overview of issues of contemporary urban sociology:
<http://www.cup.org/Titles/36/0521365198.html>
- Course-syllabus and bibliography on „Cities of the Near East”
<http://www.nyu.edu/gsas/dept./mideast/courses/citiesyl>